

TISKOVÁ ZPRÁVA

1. září 2021

První zpráva o vlivu námořní dopravy na životní prostředí konstatuje významné zlepšení směrem k udržitelnosti a upozorňuje, že vzhledem k očekávané rostoucí poptávce bude nutné vynaložit další úsilí na udržení příznivého trendu

Námořní doprava hraje a bude i nadále hrát zásadní úlohu v globálním i evropském obchodu a hospodářství. V posledních letech podnikl sektor námořní dopravy důležité kroky ke zmírnění vlivu na životní prostředí. Ještě před předpovídaným nárůstem celosvětových objemů lodní dopravy odhaluje [nová zpráva](#) poprvé plný rozsah vlivu sektoru námořní dopravy EU na životní prostředí a uvádí překážky bránící v dosažení udržitelnosti.

Vzhledem k tomu, že se po moři realizuje 77 % evropského zahraničního obchodu a 35 % veškeré hodnoty obchodu mezi členskými státy EU, tvoří námořní doprava klíčovou součást mezinárodního dodavatelského řetězce. Navzdory [poklesu činnosti lodní dopravy v roce 2020](#) způsobenému pandemií COVID-19 se očekává, že v nejbližších desetiletích tento sektor zaznamená výrazný růst díky zvyšující se poptávce po primárních surovinách a kontejnerové dopravě.

V tomto kontextu představuje [Zpráva o dopadu evropské námořní dopravy na životní prostředí](#), kterou dnes vydala [Evropská agentura pro životní prostředí](#) a [Evropská agentura pro námořní bezpečnost](#), první ucelené hodnocení stavu tohoto sektoru. Zpráva uvádí, že se lodě v EU na celkových emisích skleníkových plynů v dopravě podílejí 13,5 %, což je umísťuje hned za silniční dopravu (71 %) a letectví (14,4 %). Emise oxidu siřičitého (SO₂) z lodí vplouvajících do evropských přístavů dosáhly v roce 2019 přibližně 1,63 milionu tun a očekává se, že díky přísnějším pravidlům a opatřením v oblasti životního prostředí bude toto číslo v nadcházejících desetiletích nadále klesat.

Námořní doprava dle odhadů přispěla ke skutečnosti, že se úroveň hluku pod mořskou hladinou ve vodách EU mezi lety 2014 a 2019 více než zdvojnásobily, a dále je odpovědná za zavlečení poloviny veškerých nepůvodních druhů do evropských moří od roku 1949. Objem ropy přepravované po moři sice vytrvale roste, avšak z celkového celosvětového počtu 62 středních až velkých havárií s únikem ropy se za poslední desetiletí odehrálo pouze osm ve vodách EU.

Společná zpráva hodnotí aktuální stav nových udržitelných řešení námořní dopravy, včetně alternativních paliv, baterií a dodávek energie z pobřežních zdrojů, a nabízí ucelený obraz jejich implementace v EU. Rovněž nastiňuje budoucí výzvy, které pro toto sektor představuje změna klimatu, včetně možného dopadu stoupání hladiny moří na přístavy.

„Naše Strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu jasně říká, že se veškeré druhy dopravy musí stát udržitelnějšími, inteligentnějšími a odolnějšími, a to včetně lodní dopravy. Ačkoli námořní doprava svou environmentální stopu v minulých letech zlepšila, stále čelí velkým výzvám v oblasti dekarbonizace a snižování znečištění. Naše politiky mají za cíl na základě nejnovějších poznatků pomoci tomuto odvětví při řešení uvedených výzev, a to prostřednictvím inovativních řešení a digitálních technologií. Tímto způsobem může námořní doprava i nadále růst a uspokojovat každodenní potřeby našich občanů s ohledem na životní prostředí a zároveň si udržet konkurenceschopnost a dále vytvářet kvalitní pracovní místa,“ prohlásila evropská komisařka pro dopravu **Adina Vălean**.

„Tato společná zpráva nám poskytuje výborný přehled současných i budoucích výzev souvisejících s námořní dopravou. Její sdělení je jasné: předpokládá se, že námořní doprava bude v nadcházejících letech růst a pokud nyní nepodnikneme potřebné kroky, bude tento sektor zdrojem stále většího množství emisí skleníkových plynů, látek znečišťujících ovzduší i hluku pod mořskou hladinou. Hladká, ale rychlá transformace celého sektoru je pro splnění cílů Zelené dohody pro Evropu a směřování k uhlíkové neutralitě klíčová. Zároveň bude vytvářet nové ekonomické příležitosti pro evropský dopravní průmysl v rámci nezbytného přechodu na udržitelnou modrou ekonomiku. Jde o obrovskou výzvu, máme však technologie, zdroje i vůli k tomu, abychom jí vyřešili,“ řekl evropský komisař pro životní prostředí, oceány a rybolov **Virginijus Sinkevičius**.

„Udržitelnost založená na inovacích nabízí lodní dopravě příležitost dokončit přechod v témže měřítku, jako bylo nahrazení plachet parním strojem. Tato nová námořní revoluce bude záviset na lodích zkonstruovaných pomocí vyspělých technologií a digitálních řešení, ale také na víceetapném, plně inkluzivním procesu na vnitrostátní, evropské a mezinárodní úrovni, který zahrnuje aspekty bezpečnosti a ochrany, jakož i sociální a environmentální aspekty. Klíčová je ovšem i úloha lodní dopravy jako článku v nadnárodním logistickém řetězci. To znamená, že každá část tohoto řetězce – od přístavů až po sektor stavby lodí, od lodních dopravců až po soukromý a veřejný finanční sektor – musí být zahrnuta do našich snah k dosažení udržitelnosti,“ uvedla výkonná ředitelka agentury EMSA **Maja Markovčić Kostelac**.

„Přestože odvětví námořní dopravy Evropy hraje zásadní úlohu v našem hospodářském blahobytu, tato zpráva jasně ukazuje, že celé společenství mezinárodní lodní dopravy má naléhavou odpovědnost zintenzivnit své úsilí o snížení environmentální stopy tohoto sektoru. Přestože již byly realizovány kroky vycházející z evropských i mezinárodních politik, pro zásadní transformaci k udržitelnému sektoru námořní dopravy, které přispívá k zajištění budoucího dobrého stavu a přežití našich nejcitlivějších ekosystémů a pobřežních oblastí, jakož i blahobytu Evropanů, je nutné toho učinit mnohem více,“ prohlásil výkonný ředitel agentury EEA **Hans Bruyninckx**.

Klíčové dopady na životní prostředí

- **Emise skleníkových plynů:** V roce 2018 vyprodukovaly lodě vplouvající do přístavů Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru zhruba 140 milionů tun emisí CO₂ (přibližně 18 % všech emisí CO₂ vyprodukovaných námořní dopravou v daném roce celosvětově).
- **Znečišťování ovzduší:** V roce 2019 činily emise oxidu siřičitého (SO₂) lodí vplouvajících do evropských přístavů zhruba 1,63 milionu tun, což je přibližně 16 % celosvětových emisí SO₂ vznikajících v mezinárodní lodní dopravě.
- **Hluk pod mořskou hladinou:** Lodě vytvářejí hluk, který může různými způsoby ovlivňovat mořské druhy. Odhaduje se, že se v letech 2014–2019 celková nahromaděná akustická energie šířená pod mořskou hladinou ve vodách EU více než zdvojnásobila. Kontejnerové lodě, osobní lodě a tankery produkují nejvyšší emise akustické energie používáním lodního šroubu.
- **Nepůvodní druhy:** Celkově má od roku 1949 sektor námořní dopravy největší podíl na zavlečení nepůvodních druhů do moří v celé EU – jedná se o téměř 50 % všech nepůvodních druhů, přičemž největší počet byl zjištěn ve Středozemním moři. Až 51 z nich bylo klasifikováno jako druhy s velkým dopadem, což znamená, že mohou mít vliv na ekosystémy a původní druhy. Zpráva rovněž uvádí, že při posuzování plného dopadu na přírodní stanoviště a druhy byly k dispozici pouze omezené údaje.
- **Znečištění ropou:** Z celkového počtu osmnácti velkých havárií s únikem ropy, k nimž ve světě došlo od roku 2010, se pouze tři (17 %) odehrály ve vodách EU. Lepší monitorování, vymáhání právních předpisů a povědomí pomáhá snižovat počet událostí spojených se znečištěním ropou i přesto, že objem ropy přepravované po moři za posledních 30 let vytrvale roste.

Plavba k udržitelnosti

Námořní dopravu EU čeká klíčové desetiletí transformace na ekonomicky, sociálně a environmentálně udržitelnější sektor. Většina lodí, které vplouvají do evropských přístavů, již ve srovnání s rokem 2008 snížila rychlost až o 20 %, čímž podle zprávy také snížila emise.

Možnou alternativou pro lodní dopravu s potenciálem dekarbonizace odvětví a transformaci k nulovým emisím se dále ukazují netradiční paliva a zdroje energie, například biopaliva, baterie, vodík nebo amoniak. Čistý zdroj energie mohou v námořních a říčních přístavech poskytnout rovněž dodávky energie z pobřežních zdrojů (lodě během kotvení v přístavu vypnou motory a připojí se ke zdroji energie na souši).

LINK TIL RAPPORT OG FAKTAARK

EEA: <https://www.eea.europa.eu/publications/maritime-transport/>

EMSA: <http://www.emsa.europa.eu/emter>

PRESSEKONTAKTER

- **EMSA:** Ruth McDonald: Ruth.MCDONALD@emsa.europa.eu, mobil: +351 913 151 610
- **EEA:** Antti Kaartinen: Antti.Kaartinen@eea.europa.eu, mobil: +45 2336 1381
- **EEA:** Constant Brand: Constant.Brand@eea.europa.eu; mobil: +45 2174 1872